

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na 1/2 strani 30 K, na 1/4 strani 15 K in na 1/8 strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 5. V Ljubljani, 15. marca 1904. Leto XXI.

Obseg: Soseđa Razumnika prasičja reja. — Gnojenje vinogradov. — O vinogradniškem shodu v Mariboru. — Križanke ali mešarke. — Kterim rastlinam je najbolje apniti in kdaj. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Soseđa Razumnika prasičja reja.

(Dalje.)

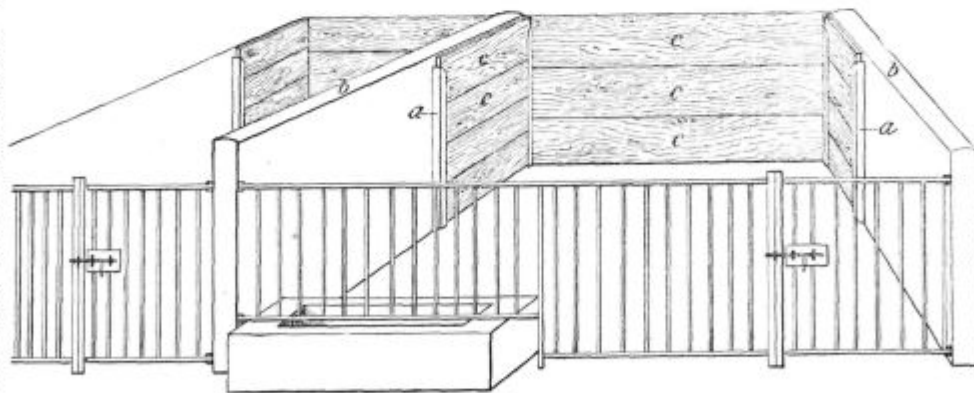
„Zakaj so tukaj stene obite z lesom (glej pod. 10. in 11.)?“ vpraša Kopitar. „Tega še nikjer nisem videl, dasi sem bil že marsikje. Menda zaradi toplote.“

„Prav imaš, Kopitar. Prasiči so silno občutni, če so stene vlažne in mrzle. Vrhutega je ravno tale stena na senčni strani. Mrzli vetrovi, dež in sneg bijejo jeseni in pozimi na to steno, ki, žal, ni dovolj debela. Drugega poslopja, zidu, drevja itd. tudi ni, da bi varovalo, kajti svinjak je konci dvorišča čisto na samem. Če bi še kdaj zidal, bi vse drugače uredil. Svinjak bi obrnil s pročeljem proti solnčni strani, druge strani bi pa skušal zavarovati z drugimi stavbami. Za sedaj si moram že drugače pomagati. Stena tukaj je mrzla, in zato je obita z lesom. Leseni oboj je tako urejen, da se spomladi z lehkoto izsname. Poglej sem! V stene, ki ločijo koče, imam vzdane železne šine, ki imajo v prerezu obliko erke U. Prosta stran te železne šine tvori žlebič, ki

drži konce vanj potisnjenih desak (glej podoba 11.).

Vtikanje in izsnemanje desak ne dela nikakih težav, in stroški niso posebni, kajti dobre so tenke in grčave deske, ki jih vrhutega s karbolinejem naredim trpežnejše.

Na ta način imajo prasiči v najhujši zimi topel kot, kjer radi leže.

Podoba 10.

Koči z lesenim obojem. *bb* cementne stene, *aa* vzdane šine oblike U, *ccc* deske.

da ne bo treba v svinjak postavljati peči, kajti okna in vrata se dobro zapirajo in nad stropom ne previsekega svinjaka je polno slame in stelje.

Vrata, ki vodijo na prosto, se ob hudem mrazu zaklenejo in s slamo zabašejo, in vrhutega imam povsodi dvojna vrata. V sili so vrata, ki vežejo svinjak z govejim hlevom, neprestano odprta. Odkar tako ravnam, morem tudi pozimi prasiče s pridom vzrejeti, kar bi v

Tudi skrbim, da v mrzlih dneh toplina ne pade pod 16° C. Za vsak slučaj imam pripravljeno železno peč, ki jo lahko hitro v svinjaku postavim, če bi bilo kdaj le premrzlo, kajti prehudega mraza angleški prasiči ne prenašajo, celo pa ne pujski ter breje in doječje svinje. Sicer pa upam,

mrzlem svinjaku ne bilo mogoče.

„Doječe svinje in pujske imam pa vedno v srednjih kočih, in ne v kočih ob stenah.“

„To bo pač vse eno, v katerem kočju so prasički,“ meni Kopitar.

„O, ne!“ odgovori sosed. „Predvsem se bojim pri brejih in doječih svinjah ter pri pujskih mraza, ki gre iz tal. No, in kje se bodo tla hitreje ohladila: tukaj na sredi svinjaka ali ob stenah?“

„Menda ob stenah,“ odgovori Kopitar.

„Če zunaj, na prostem tla zmrzujejo, potem se bodo tla v svinjaku tam najpoprej shladila, kjer so najbližje vnanjim zmrzlim tlam, torej pri obzidju.“

„Prav imaš,“ potrdi Kopitar.

„Vselej traja precej dolgo, da se tla shlade do srede svinjaka, in tudi gorki hlevski zrak zadržuje ohlajevanje. V resnici so tla sredi svinjaka pozimi vedno toplejša kakor ob stenah.“

„Sedaj mi je vse to čisto jasno,“ zagotavlja Kopitar; „sam bi ne bil prišel na to. Je že tako; kar je najbolj očitno, se najlaže prezre.“

„Kako pa je to, da nimaš zimskih, t. j. dvojnih oken? To se mi čudno zdi, saj na vse misliš. V graščini jih imajo, in tam jim zimski prasički tudi dobro uspevajo.“

„Prav imaš, Kopitar!“ zagotavlja premeteni sosed.

„Vendar moram napravo zimskih oken odložiti za dve leti, ker takrat mislim svinjak prezidati. Takrat nameravam še nekaj drugega narediti.“

„Kaj pa?“ vpraša pozorno vedoželjni Kopitar. „Menim, da tu notri pač ne manjka nobene reči več.“

„Obzidja bi ne hotel več izcelega narediti,“ razjasnjuje Razumnik. „Name-ravam namreč narediti dve tenki steni in med tema pustiti prazen prostor, ki ga potem napolnim s šotnim drobom. Zračne plasti, šotni drob, žaganje itd. so namreč slabi prevajalci toplote, in na ta način upam narediti prav topel svinjak. Vrhutega dosežem še to prednost, da zidovje ostane tudi pozimi suho.“

„To si tudi hočem zapomniti,“ zagotavlja Kopitar; „kajti tudi jaz hočem kmalu enkrat prezidati svoj svinjak.“

„Ti, Razumnik, ali so ti mali kočji za pujske pripravi (glej podoba 13.)?“ vpraša čez nekaj časa Kopitar svojega svetovalca. „Tako ureditev sem že parkrat videl, in če je pravšna, tudi jaz naredim take kočje.“

„Ti mali kočji poleg kočja za doječo svinjo so prav gotovo zelo primerni,“ potrdi vrli sosed. „Če jih imamo,

je mogoče včasih pujske od matere ločiti, n. pr. kadar se svinja krmi. Ni namreč prav nič dobro, če pujski, ko so nekaj mesecev stari, jedo z materjo iz korita. Za doječo svinjo je pa tudi dobro, če ima semtertja nekoliko miru. V postranskem malem kočju za pujske je pa mogoče mladičem pokladati zdrobljenega ječmena ali drugih krmil, ki bi jih drugače starka požrla.“

VIII. Skrb za zimske mladiče.

„Čemu imaš pa tamle v kotu pri pujskih kup prsti (glej pod 13.)?“ vpraša Kopitar.

„Zunaj je mrzlo in slabo vreme,“ pojasnjuje Razumnik, „kajti konec novembra je že. Mladičev iz zadnjega gnezda, ki so pet tednov stari, ne smem več venkaj izpuščati. Če naj pa zdravi ostanejo, moram predvsem skrbeti, da dobivajo v sé nekaj rudninskih snovi, ki bi jih drugače dobili zunaj na prostem. Ker pa pozimi prasički ne pridejo na plano, jim moram prst v hlev prinesiti. Ti mladiči bi prav gotovo ne uspevali, če bi jaz tega ne upošteval. Prej sem imel z zimskimi mladiči velik križ, dokler nisem prišel na to prav preprosto sredstvo, ki ga je priporočal „Kmetovalec.“

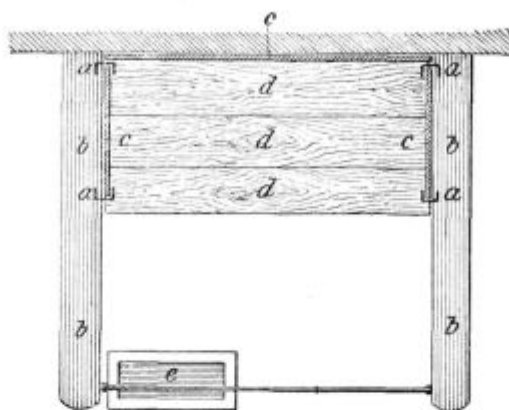
Razumnik pokliče svojega sina in mu veli, naj iz omare za knjige prinese predlanski letnik „Kmetovalca“.

Kmalu priteče sinko z zahtevano knjigo. Razumnik jo odpre, poišče dotični spis in bere glasno: „Pogostokrat se dogaja, da se zimski prasički do petega tedna prav povoljno razvijajo, potem pa prično bolehati, slabé in se veliko zarivajo v steljo. Končno shušajo in dobe sivkasto polt. To bolezen imenujejo posiviljenje prasičkov. Če je tako bolne prasičke mogoče izpuščati iz svinjaka ali če se jim poklada v koč prsti, peska, pepela in oglja, potem se večkrat zopet ozdravijo.“

„Tako je tedaj pisal „Kmetovalec,“ nadaljuje Razumnik, „in odkar to vem,

ne čakam, da bi mladiči zboleli in posiveli, temveč jim dam že prvi teden prsti, presejanega zdrobljenega zidovja in enakih reči v koč, da jih morejo užiti, kolikor se jim zljubi. Kar je res, je res; odkar tako počnem, uspevajo pri meni tudi zimski prasički izborni.“

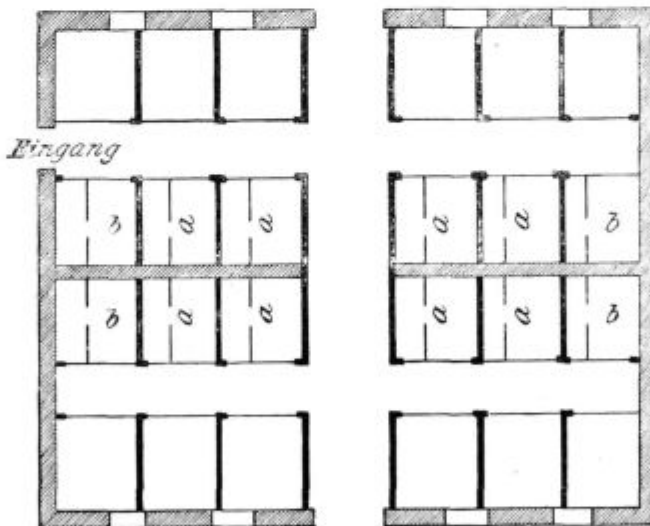
„Ali je morda to vzrok, da toliko jesenskih mladičev ne uspeva in gre pod zlo?“ vpraša Kopitar. „Neko leto se mi je vse gnezdo jesenskih prasičkov popolnoma izpridilo.“

Podoba 11.

Leseni oboj, kakor se vidi od vrha. *aa* vzdane šine oblike U. *bb* cementna stena. *ccc* stranske deske. *ddd* deske na tleh. *e* korito.

Hof.

Hof.

Podoba 12.

aa kočji za breje in doječe svinje ter za prasičke. *b* za starejše jalove prasičke.

„Gotovo je tako,“ potrdi vrli svetovalc.

Če bi kmetovalci, ki se pečajo z vzrejo prasičev, to vedeli, bi jim bolje šlo z rejo prasičev pozimi. Vsaj jaz imam v svinjaku, odkar tako počnem, obilo sreče, da, prav veliko sreče. Pa tudi po hodniku v svinjaku dam na raznih mestih nasuti kupčke prsti in enakih reči, ki jih mladici kakor tudi drugi prasiči lahko poljubno uživajo. In to uživajo prav radi, kakor boš précej videl.“

Sosed odpre vrata koč, kjer je bilo nekaj pujskov. Živahno pritečejo na hodnik in nekteri precej drve proti kupu prsti ter začno v njem brskati (glej pod. 14.).

Smejaje opazujeta moža živahne živali.

„Čemu so pa tale korita?“ vpraša Kopitar. „Ali krmiš prasiče na hodniku?“

„Če pozimi prasiči ne morejo na svoje tekališče, potem naj se vsaj tukaj na hodniku nekoliko izprehodijo. Če dobe vselej v teh koritih (glej pod. 14.) nekaj krme, potem gredo prav radi vun in jih ni treba priganjati. Še boljši bi bil kak skedenj, nalašč zato prirejen, pa ga nimam. Tudi kak večji pokrit prostor na planem, kjer bi prasiči lahko rili, bi bil pripraven. Ob solnčnih, lepih dneh pa spodim tudi pozimi prasiče na plano, če le ni snega in niso tla preveč zamrzla. Nekteri deli mojega tekališča so namreč tudi pozimi za ta namen pripravi. Ali naj jih ogledava?“

„Gotovo z največjim veseljem,“ pridi Kopitar. „Prav rad porabim današnjo priliko, da spoznam tvoje naprave in se kaj naučim.“

Gnojenje vinogradov.

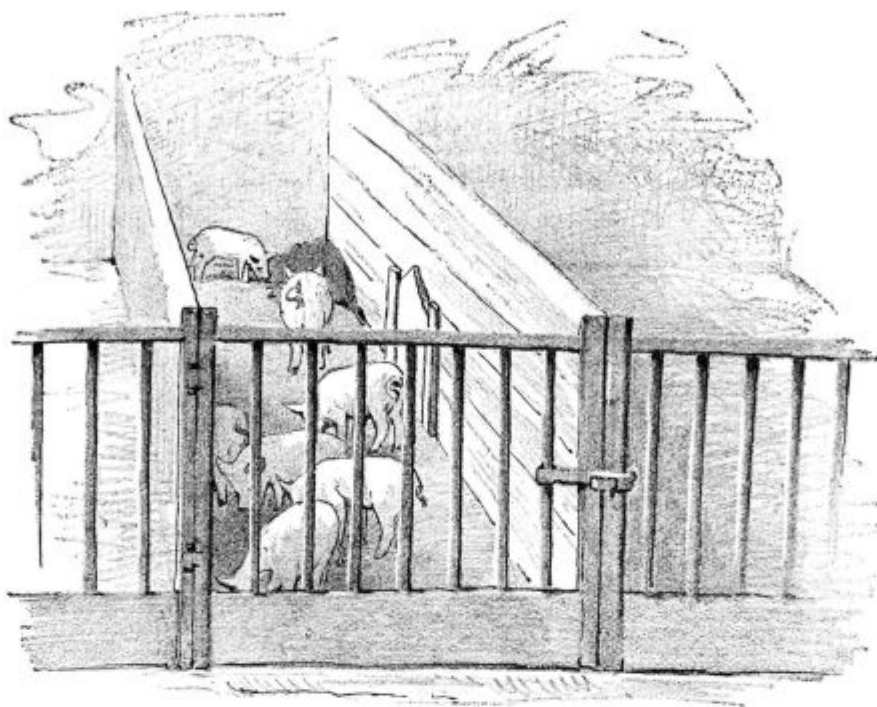
Po spisu g. Žmavca o tem predmetu, s katerim se popolnoma strinjam, se mi dozdeva spodbudno za druge

vinogradnike, če v potrditev nazorov, v Žmavčevem spisu navedenih, povem, kako mi tu na južnem Pohorju gnojimo trti.

V prejšnjih časih, ko še zemlja ni bila tako izsesana, so tudi tu podkopavali vejnik, in hlevski gnoj so kvečjemu pri grobanju dodajali trsu. Ker so pa trsi začeli hirati, posebno, ko se je v 80tih letih širila peronospora, so tu in tam začeli gnojiti s hlevskim gnojem, in ker je potem trs bujno rasel, so sčasoma vsi vinogradniki opustili vejnik, posebno še v novih ameriških vinogradih.

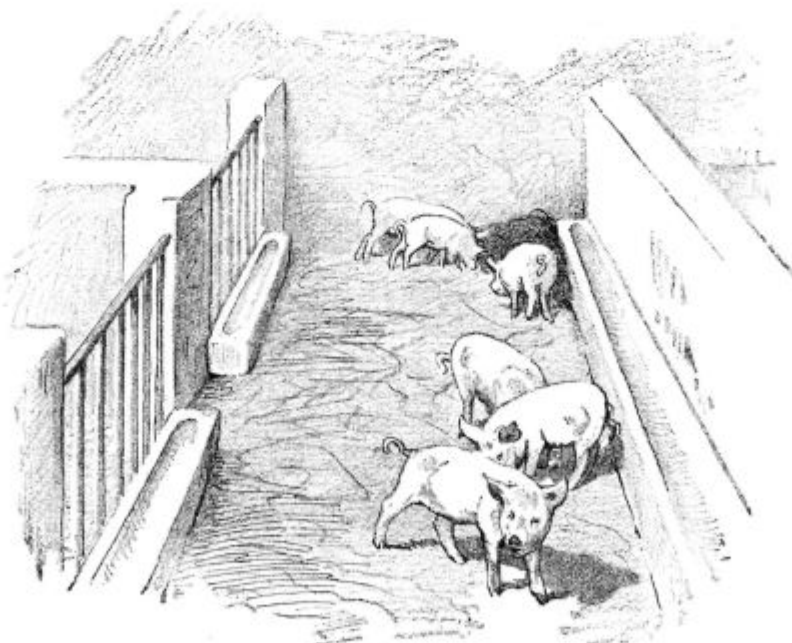
Hlevski gnoj se pozimi navozi na velike kupe okoli vinograda, in kjer so ceste skozi vinograd, tudi po teh cestah. Ta gnoj je precej gden, kar se ga je na gnojišču nabralo od mesca majnika naprej. V teh velikih kupih, ki se tudi, če mogoče, s prstjo pokrijejo, se gnoj dobro razkroji. Spomladi pred kopjo se gnoj raznaša po vinogradu na manjše kupe, za vsakih 4 do 6 trsov 1 kup. Ti kupi se raztrošajo, ko se začne kop, tik pred kopači, da se gnoj preveč ne posuši. Kopači potezajo pred seboj ležeči gnoj v žlake, in sicer nekoliko več k odkopanemu trsu kakor po sredini med vrstami. Ker so motike 20 do 25 cm dolge, pride gnoj ravno tako globoko v zemljo. In tako se gnoji vsako leto, ne v presledkih po 3 in še več let. Izvrsten učinek tega gnojenja je enakomerna, bujna rast trsovja in enakomeren letni pridelek.

Naj ovržem zdaj ugovore proti takemu gnojenju. Kjer se gnoj preplitvo podkoplje, baje bujno rase plevel. To je res, pa te trave se nič ne bojimo; podkopljemo jo pri 2. in 3. kopi, in tako spet pognojimo zemlji. —

Podoba 13.

Koč za prasičke poleg doječe svinje. V desnem zgornjem kotu je kup prsti.

Podoba 14.

Hodnik v svinjaku s koriti. V zgornjem desnem kotu je kup prsti.

Da bi gnojne snovi ne prišle dovolj globoko v zemljo in ne do globokih korenin trsovih, tudi ni resnično. Saj vendar pri vsakem dežju in tudi sicer lezejo te snovi globoče in globoče. Saj vidimo, da se v teku let pri takem gnojenju vsa prst čedalje globoče izpreminja v pravi humus. Tretji ugovor je, da prebujno rasejo površne korenine na trsu, glavna korenina pa ostane slaba. Res nahajamo vsako leto cele šope po meter dolgih površnih korenin, posebno pri mladih trsih, a te se vse porežejo pri prvi kopi, in glavna korenina se vsako leto bolj debeli in krepi. Površne korenine pa med letom privražajo redilni sok, da bujno rase les in nosi obilo grozdja. In to je tudi naravno. Saj trs, kamor poganja korenine, nahaja dovolj redilnih snovi.

Kako pa pri vipavskem načinu? Po sredi med vrstami se izkoplje jarek, menda 60 cm širok in globok ter se nasuje z gnojem. Od te, rekel bi, gnojne zaloge, so trte po 50 cm oddaljene, morajo torej svoje korenine pognati skozi 50 cm široko nepogojeno plast zemlje, preden dosežejo gnoj. Vinograd je stem preobilno pogojen po sredini vrst, tam pa, kjer bi trsu najbolj trebalo živeža, ga ni. Po tem načinu pa baje mnogo let ni več treba gnojiti. Na tem pač dvomim. Čakati, da trs začne hirati, in potem šele spet gnojiti, to bi pač bilo slabo gospodarstvo. Sicer imamo v tem oziru že tudi tukaj svoje izkušnje. Gnojili smo prav obilno v enem letu, potem dve leti nič. Preobilni gnoj je trs tako zmotil, da v prvem letu ni rodil veliko grozdja; šele v 2. in 3. letu se je poznal učinek gnojenja. Z vipavskim gnojenjem pa se vrh tega zopet pomnože stroški obdelovanja, kakršnih je že itak preveč. Nasvet, da naj bi se nad vsakim trsom izkopala jama in natlačila z gnojem, mislim da tudi ne bo našel posnemovalcem med praktičnimi vinogradniki.

Na šolah se lahko delajo poskusi; vinogradniki pa moramo preudarjati, kako bi si zmanjšali stroške za obdelovanje, ne pa, kako bi jih pomnoževali.

Zato se bomo tega držali, kar smo za dobro spoznali, in svetujemo tudi Vipavcem in drugim vinogradnikom, naj trsu gnoje kakor tu, vsako leto, četudi malo. Trs pa jim bo poplačal vsako leto z obilnim sočnatim grozdem. Dr. J. Vošnjak.

O vinogradniškem shodu v Mariboru.

Vinogradniški shod v Krškem.

Tega shoda, ki se je vršil dne 6. in 7. marca v Mariboru, se je udeležilo jako mnogo vinogradnikov iz Štajerske in obmejnih kronovin, ki so z zanimanjem sledili strokovnjaškimi poučnim predavanjem in podrobnim razpravam. Shod je počastilo osebno, oziroma tudi brzojavno, mnogo visokih uradnikov iz Štajerske in iz ministrstva.

Govorilo se je o vinski klavzuli, o umnem kletarstvu, o nekdanjem in sedanjem vinstvu ter o vinstvu na Francoskem. Po vsakem predavanju se je razvila živahna razprava.

Od sprejetih resolucij je posebno omeniti: 1.) Zvišanje carine na italijanska vina od sedanjih 3 gld. 20 kr. na 20 gld. v zlatu. — 2.) Popolna prepoved prodajanja umetno napravljenega vina. — 3.) Da je smatrati vso Štajersko za okuženo. — 4.) Da je vlado naprositi, naj podpira zasebne trtnice manjših vinogradov.

S shodom je bila združena tudi vinska pokušnja, kjer smo imeli priliko pokušati prav izvrstna štajerska vina, pa tudi taka, ki so spadala vse kam drugam, le na pokušalni prostor ne. Mnoga vina so bila odlikovana s srebrno in z bronasto medaljo.

Tudi na mariborski vinarski šoli smo imeli priliko pokušati nektera prav dobra vina čistega okusa.

Zanimiva je bila 150 m dolga vzpenjača v nekem prav strmem vinogradu blizu mariborske šole, da se po nji hitro spravlja gnoj ali zemlja iz podnožja na vrh.

Naprava je cenejša, dela hitro, prenaša se brez posebnih stroškov iz vinograda v vinograd in je mnogo cenejša že zato, ker potrebuje manj delavcev. Ta vzpenjača še ni prav spopolnjena, vendar bi bil že sedanjí priprosti način v strmih legah prav pripočljiv.

Enak shod priredimo v nedeljo, dne 27. t. m. v Krškem. Tudi na tem shodu se bo obravnavalo o vinski klavzuli ter o zboljšanju našega vinstva v povzdigo vinske kupčije z ozirom na vedno bolj preteče tozadevne okoliščine. — Prične se ob desetih dopoldne.

Dolžnost vseh naših vinogradnikov je, da se tega, le njim koristnega shoda v jako mnogobrojnem številu udeleže. Na shodu bosta govorila potovalna učitelja gg. Ivan Belle iz Maribora in podpisani.

Fr. Gombač.

Križanke ali mešanke.

Hibridi, križanke ali mešanke so nove vrste trt, ki so nastale z umetnim križanjem ameriških vrst z ameriškiimi, ali pa ameriških z evropskimi.

Namen teh trt je, da nadomestujejo riparijo v zemljah, kjer ne uspeva.

Po izkušnjah je namreč dokazano, da riparija ne uspeva rada v mokri, zelo ilovnati, ali pa v presuhi, hudo pešteni ali pa hudo lapornati zemlji, posebno pa, če je vrhutega še taka zemlja hudo apnena, kar se pozna na njeni beli barvi, posebno po rigolanju.

Take zemlje nahajamo pogostoma v okolici Belecerkve, Št. Jerneja, Rake, Senuš in drugod po Dolenjskem.

Prvo znamenje, da v taki zemlji riparija, oziroma druga ameriška trta ali cepljenka na njeni podlogi ne uspeva, je, da take trte posebno v hladnih deževnih poletjih bledijo.

Ta bledica je navadno neozdravna, in bolne trte prej ali slej poginejo in usahnejo.

Vinogradnikom, ki imajo take zemlje, priporočam, da se poprimejo novih trt, to je gori omenjenih križank. V majhni množini, za poskušnjo, jih dobijo pri podpisnem tudi brezplačno, navesti pa morajo v svoji prošnji, ki naj jo predlože potom pristojnega županstva, kje leži dotični vinograd, kakšno lego in zemljo ima in koliko je v nji apna.

Če to ni prosilcu znano, naj pošlje podpisanemu majhen vzorec dotične zemlje (kakih 20 do 25 dg ali četrt kilograma) za preiskavo.

Oglasiti se je kar najprej mogoče.

Bohuslav Skalický,
c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.

Kterim rastlinam je najbolje apniti in kdaj.

Vse kmetijske rastline, ki jih pridelujemo pri nas, apno lahko prenašajo; zato ne bomo kmalu prišli v zadrego, da bi si ne vedeli pomagati. Apnimo tej

ali oni rastlini, koristili bomo vselej, samo če prav ravnamo. Najbolj prav pa ravnamo, če apnimo tako, da ne sejemo takoj na poapnjeno zemljo, ampak apnimo toliko prej, da se apno unese. Če tako ravnamo, potem se nam ne bo bati, da bi kaka rastlina kaj trpela, niti občutljivejše ne; kvečjemu bi utegnilo biti predivo po svežem apnu nekoliko bolj pusto. So pa nekatere rastline, ki so bolj hvaležne za apno kakor druge; zato bomo morda bolje storili, če tem apnimo. Znano nam je že, da detelje potrebujejo največ apna; skušnje pa so pokazale, da pravočasno apnjenje tudi zelo ugodno vpliva na jara žita. To nam kaže, da bomo v prvi vrsti apnili tiste njive, kamor pride jarina, vanjo pa detelja; šele potem, če pride več polja navrsto, da se apni, si bomo izbrali tudi druge rastline.

Apni se lahko vse leto, od pomladi do jeseni; to na učinek apna nima posebnega vpliva. Glavno je, da apnimo v suhem vremenu na suho zemljo in apno takoj spravimo v zemljo. Te razmere so za kmetovalca zelo ugodne, ker ne bo lahko primoran apnjenje zaradi neugodnega vremena opustiti. Če mu ne bo mogoče apniti sedaj, pa to stori drugikrat. Fr. Štupar.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 67. Pri nas se splošno in z vso gotovostjo trdi, da se kapusovo seme, če se prenese pozimi iz mrzle shrambe v gorko, izpremeni v repno seme. Ali je to res? (J. P. v Ž.)

Odgovor: To je nespametna trditev, kakršnih se, žal, pri nas polno nahaja, ki se širijo od ust do ust, a nihče si ne vzame časa narediti poskušnje, da bi se sam prepričal. Trditev, da bi iz kapusovega semena zrasla repa, je prav taka, kakor če bi kdo trdil, da mačka v svinjaku pujske rodi. Sicer se pa potolažite; polovica naših kmetovalcev je prepričana, da megla rež ubije, vsled česar se rež izpreminja v stoklaso.

Vprašanje 68. Imam svinjo, ki ima precej prascev, a malo mleka, zato so nekateri prasci bolj slabotni. Ali bi bilo dobro prasičke krmiti s kravjim mlekom, in sicer z neposnetim, ali s sirovim ali s kuhanim in kako naj svinjo krmim, da bo imela več mleka? (F. P. v Ž.)

Odgovor: Mlečnost živali je predvsem odvisna od nje same, kajti če nima velikih mlečnih žlez, oziroma ne dovolj razvitih, potem nobena reč ne pomaga. Kako doječe svinje krmiti, da imajo več mleka, je razjasnjeno v spisu „Sosea Razumnika prasičja reja“. Prasičkom ne prija neposneto kravje mleko, ker je premastno in presladko, temveč jim je pokladati z vodo pomešano mleko, in sicer se dolije $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ vode. Sirovo mleko je lažje prebavno kakor kuhano, zlasti za mladiče, zato naj se mleko nikdar ne kuha, temveč naj se le toliko segreje, da ima gorkoto živalskega telesa. Ker se mleko med potjo iz kuhinje in med kraljenjem shladi, zato ga je nekoliko močnejše segreti. Če prasičji za kravje mleko marajo, potem jim ga je zelo priporočeno dajati, če mati sama nima dovolj mleka. Pri pokladanju je pa paziti na največjo snago; kajti skisano mleko je zelo nevarno.

Vprašanje 69. Ali se doječji svinji res mora polagati le gorka piča? (F. P. v Ž.)

Odgovor: To nikakor ni res; narobe, s preveč gorko in vedno le kuhano pičo se prasičja prebavila slabe. Če je pa krma vroča, je pa celo škodljiva. Pri nas se za prasiče sploh preveč kuha. Prasiči naj dobivajo tudi nekuhanu krmo, ki jo morajo pohrustati in posliniti; to krepi prebavljanje. O vsem tem bomo še pisali. Držite se načela, da naj bo tudi kuhana krma toliko shlajena, da se ravno še mlačno čuti.

Vprašanje 70. Neki tukajšnji posestnik pravi, da bo rajši živini domače žito kuhal, ki tako nima nobene cene, kakor da bi kupoval drage otrobe in druga močna krmila. Ali je res bolje živini domače žito kuhati, kakor ga prodajati in kupovati močna krmila?

Odgovor: Predvsem je zelo napačno živini žito kuhati; žito naj se samo zdrobi in zdrobljeno poklada. Nekaj žita, t. j. ovsu in ječmenu, mora dobivati živina, zlasti mlada plemenska, ker brez teh krmil ni misliti na umno rejo. Veliko teh krmil pa ravno ni treba; zato je sploh pridelovanje žita skrčiti in ga nadomestiti s pridelovanjem krme. Žito za prodaj pridelovati je pri nas in pri današnjih razmerah nezmisel. Za enkrat pridelujmo žita še, kolikor ga doma potrebujemo, tudi zaradi slame, drugače pa pridelujmo krmo; otrobe in močna krmila (tropine) pa kupujmo, ker so cenejša kako doma pridelano krmsko žito.

Vprašanje 71. Ali bi se dali zatreti v žitnici molji z zažveplanjem in ali bi to kaj škodovalo žitu? (K. J. v S.)

Odgovor: Najboljše in najhitreje delujoče sredstvo je zažveplanje, če je le žitnica taka, da se to da zvršiti. Zažveplanje žitu nič ne škoduje, ker mu kaljivosti ne vzame; če se pa zmelje, se pa tako poprej opere.

Vprašanje 72. Velika angleška svinja je bila z osmim mesecem oplemenjena ter je čez tri mesece skotila 6 živih prasičev, sedmi je pa bil tako velik, da je bil porod nemogoč in sem moral svinjo dati zaklati. V zaklani svinji smo dobili še štiri prasičke. Kaj je temu vzrok, da svinja ni storila enakih prasičkov in ali je res kaj na tem, kakor tukaj nekateri trdijo, da je bila svinja premlada in predebela? (F. G. v L.)

Odgovor: Pri prasičih je to nekaj običajnega, da vsi mladiči ene svinje niso enako razviti in se med seboj prav izdatno razločujejo. Starost nima v tem slučaju nobenega vpliva; res pa je, da debela svinja teže rodi kakor manj rejena. Sicer ste pa po našem mnenju svinjo po nepotrebnem izgubili. Ni ga tako velikega prasička, da bi ga svinja ne mogla storiti, če je poprej že 6 drugih rodila. Prasiček je skoraj gotovo imel napačno lego in zato ni mogel vun. Če bi večak prasička obrnil, bi se bil porod skoraj gotovo lahko izvršil.

Vprašanje 73. Ali najemnik lova sme streljati divjačino v novo zasajenem vinogradu, kjer je mlado trsje? Pri obrezovanju sedaj spomladi sem zapazil veliko škodo, ki so jo lovci naredili s streljanjem, kajti šibre so zadevale trte in so cepitve deloma uničene, deloma znatno poškodovane. (A. P. v P.)

Odgovor: Po našem zakonu se najemniku lova ne more prepovedati loviti po novih vinogradih, dasi je naš deželni zbor že ukrenil izpremembo zakona v tem zmislu, kajti izprememba še ni potrjena. Na Štajerskem je že prepovedano. Sicer imate pa pravico, zahtevati povračilo za škodo ne le za tisto, ki jo dela divjačina, temveč tudi za tisto, ki jo delajo lovci. Povračilo za škodo je zahtevati potem okrajnega glavarstva v 14 dneh od dneva, ko ste za škodo zvedeli.

Vprašanje 74. Imam precej češpljevega drevja, ki že več let ni rodilo, Lansko leto je tudi to češpljevo drevje rodilo, a vendar ne toliko kakor drugo v bližini. Odkod prihaja to in ali ga morda ni bolje posekati? (V. S. v Št. L.)

Odgovor: Češpljevo drevje zahteva posebnih razmer, če naj rodava. Če nima pogojev za uspevanje, ga je najbolje posekati. Pogoji za uspevanje tiče v zemlji kakor v podnebu, in dostikrat so par sto metrov dalje že vse druge razmere. Vrhutega ima češpljevo drevje toliko škodljivih glivic, ki so se v nekaterih krajih tako razmnožile, da je vsako uspevanje nemogoče.

Vprašanje 75. Pri nas pri mnogih gospodarjih **po-**
ginjajo 4 do 6 mesecev stari prasički, in tudi meni
sta dosedaj že dva poginila. Bolezen traja okoli 4 dni.
Prasiček se prične tresti in postane črnosiv. Poginul prasiček
je silno napihnjen. Kakšna bolezen je to? (F. S. v D.)

Odgovor: To je bolezen prasičkov, ki jo dobivajo
vsled slabe reje v temnih, mokrih in sploh slabih svinjakih,
če se nič ne pregibljuje in nimajo prilike, da bi rili po
prsti. V spisu „Soseba Razumrika prasičja reja“ bomo to
bolezen natančno obravnavali ter Vam sploh tople priporočamo
strogo držati se nasvetov Razumnika, ker le tedaj boste
s pridom vzrejali prasiče.

Vprašanje 76. Kako se najlaže zatre deteljna
predenica? (M. H. v Z.)

Odgovor: Glavna reč je, predenice sploh ne na njivo
pustiti, kar se doseže, če se seje čisto deteljno seme. Naj-
laže se pa predenica zatre, če se poškropi, preden njeno
seme dozori, z močno raztopino železnega vitrijola.

Vprašanje 77. Odkod je to, da kakšna svinja stori
več popolnoma razvitih, a nekaj pri porodu mrtvih
prasičkov? (M. H. v Z.)

Odgovor: Da svinja stori mrtve prasičke, more biti
vzrok kakšen dogodek, ki je vzrok, da zarod v breji svinji
precej ob porodu nima življenske moči. Takih dogodkov je
mogočih več. Mladiči kakšne prav debele svinje, ki se je
napačno krmila, navadno poginejo. Mrtvi prasički pa pridejo
tudi takrat na svet, kadar svinja izvrže, in če so prasički
na videz tudi popolnoma razviti, vendar vsled prezgodnjega
poroda ne morejo živeti. Izvrženje pri svinjah ima celo
vrsto vzrokov; zato je na breje svinje zelo paziti, zlasti
kar se tiče krme in pregibanja.

Vprašanje 78. Imam gosja jajca, ki bi jih rad
podložil, pa ne vem, kako je z njimi ravnati, ker še nikdar
nisem videl gosjih jajec valiti. (F. K. v Č.)

Odgovor: Z gosjimi jajci je pri valjenju enako ravnati,
kakor s kokošnjimi. Valjenje traja 28—30 dni. Mlade gosi se
vzrejajo kakor piške, a varovati jih je prehlajenja, zlasti
dežja, ter jih ni prej v vodo pustiti, dokler ne dobe perja,
ker se jako lahko prehlade.

Vprašanje 79. Kako naj spravim iz vina duh
po olju, ker je bilo vino dejano v sod za olje? Vino ni
prav nič mastno, le duh ima, ki je tem močnejši, čim bolj
se vino segreje. (M. S. v T.)

Odgovor: To, kar pri nas imenujemo laško olje, je
deloma sezamovo olje. Olje obstoji iz več snovi in med
temi so take, zlasti dišeče, ki se v alkoholu raztope. Oni
deli olja, ki so se raztopili v vinovem alkoholu, delajo vino
dišeče. Ne vemo Vam povedati sredstva, kako sedaj vinu
ta duh vzeti. Poskusite z večkratnim pretakanjem; morda
se vino vendarle vsaj nekoliko izdiši.

Vprašanje 80. V gnojni gredi, kamor sejem solato
in druge rastline, se je zaredilo toliko polžev, da mi hočejo
vse uničiti. Kako naj zatre polže? (F. K. v Z.)

Odgovor: V gnojni, t. j. v gorki lehi se sčasoma,
če se prst ne zmenja, zaredi toliko različnega mrčesa, in
tudi polžev, da ni nikakega uspeha več. Priporočamo Vam
najprej gorko leho popolnoma izprazniti in očistiti ter jo
napolniti z novo prstjo. Polži sami se pa najbolje zatirajo
s štopnjem z moko iz živega apna; v gnojni gredi pa, ki
tako ni velika, jih je pridno obirati in mečkati.

Vprašanje 81. Kako naj hranim semenski
krompir, da vsajen ne bo tvoril takoj majhnih
krompirčkov, temveč da bo pravilno kalil? (A. G. v Š.)

Odgovor: Tako tvorjenje novih majhnih gomoljev iz
vsajenega krompirja takoj po saditvi ni v nikaki sveži z

načinom hranjenja, temveč je to svojstvo krompirja sploh,
ki se pri nekterih vrstah, zlasti pri poznih, pojavlja v večji
meri. Priporočamo Vam premenjati seme, kar bi pri Vas
moralo vsako leto narediti, kajti Vaša zemlja ni prikladna
krompirju, in zato se vsaka vrsta hitro izprevrže. Malo
večji strošek za nakup novega semenskega krompirja Vam
boljši pridelek desetokrat povrne.

Vprašanje 82. Ali je suho repno listje, kuhano
krmljeno, primerna klaja za doječe svinje in po-
zneje za mladiče? (G. T. v P.)

Odgovor: Repno listje je sicer prav dobra, četudi ne
tečna krma, vendar Vam je za doječe svinje in odstavljene
prasičke nikakor ne priporočamo, kajti to listje ima v sebi
mного takih rudninskih snovi, ki povzročajo drisko, in ta
bolezen je za imenovane živali vsekdar zelo opasna.

Vprašanje 83. Poslal sem Vam na ogled od neke
živali poškodovane, oziroma popolnoma spodjedene
trsne korenine. V vinogradu je že na enem mestu 15 trt
uničenih, in da se ne bo delala večja škoda, zato prosim
pouka, ktera žival dela tako škodo in kako jo je zatirati?
(I. Ž. pri Sv. T.)

Odgovor: Korenine Vaših trt spodjeda velika gozdna
miš, imenovana tudi krtica ali voluhar. Proti temu nevarnemu
škodljivcu ni drugega sredstva kakor voluharja vjeti in
ubiti. Dobro je, da je teh živali malo, kajti ena sama
dvojica zasede precejšen prostor in ne pusti drugih
blizu. Voluharji se love ali v past, ali pa se streljajo.
Voluhar se zelo boji prepaha, in če se njegov rov odpre,
kmalu pride in ga zadela. Ta njegova lastnost nam služi,
da ga zasledujemo. Tam, koder se voluhar sledi, se odpre
rov, in če je čez nekaj časa zadelan, spričuje to, da je
voluhar notri. Rov se zopet odpre in je počakati par ko-
rakov od njega s puško, nabito s šibrami. Kakorhitro se
zemlja okoli rova premika, se ustrelj. — Obrnite se tudi
na Matevža Turnška v Mariji Magdaleni št. 20, pošta
Griže na Štajerskem, ki je zelo izkušen v lovu na voluharje
ter izdeluje pasti zanje.

Vprašanje 84. Na svoji žagi dobivam veliko žaganja, ki
sem ga dosedaj v vodo metal, ker ga nisem imel za kaj rabiti.
Sedaj bi pa rad postavil peč, kjer bi žaganje sežigal, da
bi delal vsaj pepel za gnojenje. Kako naj naredim peč za
sežiganje žaganja? (A. H. pri Sv. K.)

Odgovor: Glede sestave take peči se že morate obrniti
na kakega tehnika, ki se peča z napravo kurišč, kajti
od nas kaj takega pač ne morete zahtevati. Znano nam
je le toliko, da se dobivajo železne peči, ki so prirejene za
kurjavo z žaganjem, in po teh bi bilo morda mogoče potem
za Vas sestaviti primerno peč. Poskusite poizvedovati v
Gradcu v kaki večji trgovini z železom.

Gospodarske novice.

* Podružnice v vinorodnih krajih in vino-
gradnike sploh nujno prosimo, naj pravočasno
naroče vse potrebščine, kakor galico, žveplo,
škropilnice itd., drugače ne bo mogoče spomladi
vsem zahtevam ustreči, zlasti ne pravočasno.

* Gospodarske potrebščine za pomlad, zlasti
semena, ki jih družba oddaja svojim udom, so
v tem listu vse objavljene, ter prosimo se teh
objav držati ter nam z nepotrebnimi vprašanji
ne delati nepotrebnega dela. Naročniki naj
natanko prijavljajo svoj naslov in tudi zadnjo
pošto, oziroma železniško postajo.

* Potovalnega učitelja za mlekarstvo končno
vendar dobimo na Kranjsko. Tozadavne družbene prošnje na

c. kr. kmetijsko ministerstvo so dosegle ugoden uspeh. Sedaj se gre za to, da se dobi sposobna oseba; zato pozivamo, komur je znano, da družbo opozori na osebe, ki bi bile zmožne prevzeti ta posel. Ozirati se je seveda mogoče le na take, ki imajo višjo kmetijsko teoretiško naobrazbo. Prednost imajo tisti, ki so že mlekarstva večji ali ki imajo učiteljski izpit za kmetijske šole. Vsekako bo moral dotičnik svoje študije na kaki mlekarški šoli spolniti in se s potovanjem po deželah, koder je mlekarstvo na visoki stopnji, tudi praktično izvežbati.

* **Živinorejski shod v Novem mestu** se priredi, kakor smo že zadnjic objavili, v nedeljo, 20. marca t. l. Pozivljemo vse zavedne živinorejce, da se tega shoda, ki ima tako važna in nujna vprašanja na dnevnem redu, mnogoštevilno udeleže. Zlasti je potrebno, da se ga udeže bikorejci kakor tudi župani kot zastopniki občin v polnem številu.

* **Modro galico** bo družba letos oddajala po 54 K 100 kg. Ker je že sedaj tržna cena modri galici izdatno višja, more družba to ceno vzdržati le za ono množino, ki jo je jeseni kupila; zato dobe galico za to ceno le tisti, ki se pravočasno zglašajo. Opozarjamo, da letos družba prevažanja galice iz Ljubljane do sedežev podružnic ne bo plačala, ker v to svrhu ne dobi deželne podpore. Vzlic temu naj gredo podružnice tistim vinščakom, ki zaradi revščine ne morejo biti udje družbe, vendarle na roke ter naj jim dajo galico za tisto ceno kakor udom. Kdor pa udnino lahko utrpí, naj galice ne dobi, če ne pristopi k družbi. Družba bo imela v galici založenih nad 70.000 K, zato ne more na plačilo čakati in je torej galico precej plačati. Družbena galica ni smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih, temveč najbolj čista galica, skoraj kemijsko čista, brez vsakega odpadka, ter se razpošilja v vrečah.

* **Zmleto žveplo proti plesnobi na trtah** bo družba imela letos v zalogi le v najfinjši kakovosti, in sicer z $\frac{99}{100}$ finosti po Šanselu. To žveplo je res za 2 K dražje kakor manj fino zmleto, a zato se ga vsaj $\frac{1}{4}$ manj potrebuje in je tudi jačje v svojem učinku. To „ventilirano“ žveplo bo družba oddajala v vrečah po 50 kg po 17 K 100 kg.

* **Trtne škropilnice** oddaja družba svojim udom po 18 K, nahrbtnne žveplalnice po 19 K. Revnim vinščakom se cena za škropilnice primerno zniža. Opozarjamo na dotični razglas med uradnimi vestmi te številke.

* **Seme jare rži** nam je že sedaj popolnoma pošlo in ne sprejemamo več nanj naročil.

* **Semenski krompir** oddaja družba, dokler je kaj zaloge, po 7 K 100 kg z vrečami vred. Krompir se oddaja le v vrečah po 50 kg. Oddajo se v večji množini vrste: oneidovec, zborovec in triglavan, dočim je omejena zaloga vrst: ljudski oče, goljat in zgodnji turoman.

* **Močna krmila so cenejša.** Ker so cene tem krmilom izdatno padle in ker je družba za eno leto sklenila kupčijo na veliko vagonov, more od sedaj naprej lanene in sezamove tropine izdatno ceneje oddajati svojim udom. Lanene tropine stanejo 16 kron in sezamove tropine 14 kron 100 kg. Oboje tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg. — Pokladanje tropin je vsestransko boljše kakor pokladanje otrobov, katerih cena gre sedaj močno kvišku. $\frac{1}{2}$ kg tropin veliko več izda kakor kilogram najboljših otrobov.

* **Deteljno seme**, zajamčeno predenice čisto in potrjeno od c. kr. semenskega preskušališča na Dunaju, oddaja družba svojim udom z zavojem vred, in sicer seme domače, štajerske ali črne detelje po 1 K 65 h, in seme lucerne ali nemške detelje po 1 K 55 h za kilogram.

* **Izvirno rusko laneno seme** iz Rige na Ruskem je že v Ljubljani in se oddaja po 35 h kilogram. Ker je to

seme kupljeno z državno podporo in je cena znižana pod kupno ceno, zato imajo pravico do njega tudi neudje.

* **Seme krmske pese** dobivajo udje pri družbi po 80 h kilogram z zavojem vred, in sicer rdečo in rumeno mamutovko ter rumeno ekendorferico.

* **Semenski oves**, in sicer zgodnji Milnerjev in krkonoški iz Češkega, je že došel v Ljubljano ter ga stane 100 kg z vrečo vred 20 K.

* **Umetna gnojila** ima družba vedno v zalogi in jih oddaja po naslednjih cenah:

Tomasova žlindra	16 %	17 %	18 %
za 100 kg	5 K 80 h,	6 K 10 h,	6 K 40 h.

Te cene veljajo le za oddajo nadrobno v vrečah po 100 kg, dočim za oddajo podružnicam v celih vagonih po 100 vreč more družba ceno še izdatno znižati. Podružnice, ki leže ob železniški progi Trst-Ljubljana ali Reka-Ljubljana in naroče po cel vagon, imajo tudi dobiček pri voznini, ker potem družba ne vračuna voznje do Ljubljane, ki je v gorenjih cenah zapopadena, temveč le resnično plačano voznino. Družba ima vedno v zalogi in na drobno oddaja le 16 odstotno žlindro, dočim oddaja višedstotno žlindro le v celih vagonih iz zaloge v Trstu, oziroma na Reki.

Rudninski superfosfat po 7 K 25 h 100 kg z vrečo vred.

Kajnit po 5 K 100 kg.

Kalijeva sol po 12 K 60 h 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12—13 % kalija ter stane 5 K. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 2 K 40 h.

Kostno moko, kostni superfosfat, čilski soliter, roženo moko in druga gnojila se oddajo po dnevnih cenah.

* **Živinski sol** priskrbuje družba le v vrečah po 50 kg ali 100 kg in le udom, ki sami ne morejo ponjo v Ljubljano. Cena živinski soli je 3 K 38 h za 50 kg in 6 K 63 h za 100 kg, ter je denar brezpogojno naprej pošiljati, ker se družba na naročila brez denarja ne bo ozirala.

* **Fosforovokislo klajno apno**, in sicer od tvrdke Barthel na Dunaju, ima družba vsled opetovano in mnogostransko izražene želje svojih udov v zalogi ter ga oddaja 100 kg po 23 K, 50 kg po 12 K, 10 kg po 3 K in v vrečah po 5 kg po 1 K 70 h. Manj kakor 5 kg se ga ne oddaja. Denar za naročbe na klajno apno je naprej pošiljati, in se na naročbe brez denarja ne bo oziralo.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 3. marca 1904.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gosp. deželni glavar pl. Detela, navzoči so pa bili: podpredsednik gosp. ravnatelj Povše in odborniki gg. baron Lazarini, Lenarčič, baron Liechtenberg, A. Pavlin, Fr. Pavlin, Pogačnik, Romih, Rohrman, dr. pl. Wurzbach in Žirovnik ter ravnatelj Pirc.

Glavni odbor je vzel na znanje, da je gosp. ravnatelj Karol Luckmann na Jesenicah, zastopnik družbe v državnem železniškem svetu, podaril mokronoški podružnici za drevesnico 300 K in družbi 700 K. Odbor je sklenil, g. darovalcu izreči toplo zahvalo ter je določil, da se darovana vsota doda glavnici Franc Jožefovega jubilejskega zaklada za stare kmetijske posle.

Glavni odbor je izvolil odsek 4 odbornikov, ki naj takoj pregledajo prostore, ki so na ponudbo za novo drevesnico, ter je pooblastil ta odsek, da lahko kupčijo takoj sklene.

Vsled družbene prošnje na kranjsko hranilnico je ta odgovorila, da je pripravljena dati družbi posojilo v znesku 30.000 kron proti varščini, in sicer za nakup nove drevesnice in da se zgradé potrebne stavbe, ter je rekla, da bo vsakoletno prošnjo za odpis obresti blagohotno upoštevala. Glavni odbor je z zadovoljstvom vzel hranilnični odgovor na znanje.

Sklenilo se je, sredi meseca marca nakupiti nekaj bikov simodolcev za oddajo in za rejo v poskusnem dvorcu na Viču. Pri tej priliki se je sprejel predlog gosp. podpredsednika Povšeta, da naj tajništvo priskrbi podatke o dosedanjih uspehih s simodolskimi biki, in se je v to svrhu obrnil do onih, ki so take bike prejeli, in do podružnic ter županstev, v katerih okoliših so dosedaj simodolski biki plemenili.

Glavni odbor je sklenil že spomladi iz svojega na račun državne podpore kupiti in oddajati angleške plemenske prasičke, ker se običajno državna podpora nakaže šele v drugi polovici leta in bi bil drugače najboljši čas zamujen.

V državni kmetijski svet je odbor za prihodnjo štiriletno dobo izvolil dosedanja družbena zastopnika, in sicer ravnatelja Pirca ter za namestnika gosp. odbornika I. Pogačnika.

Prošnjo mlekarke in sirarske zadruge v Landolu za podporo je odbor sklenil toplo priporočeno poslati c. kr. kmetijskemu ministru.

Na poziv c. kr. kmetijskega ministrstva se je glavni odbor glede namere, da bi se pouk na visoki šoli za kmetijstvo razširil od treh na štiri leta, izrekel v tem zmislu, da naj ostane pri starem.

Vsled nekega slučajja, da se hočeta v eni politični občini ustanoviti dve podružnici kmetijske družbe, je odbor sklenil, da take cepitve ne dovoli.

Glavni odbor je ugotovil določila glede plačila za delo v poskusni kleti.

Za nove ude so se zglasili in so bili sprejeti: (Nadaljevanje iz zadnje številke.) Smrdu Anton, c. kr. cestar na Colu; Jogan Ivan, gost. in pos. v Birsu; Šmalec Ignacij, posestnik v Otavichah; Lovšin Ivan, posestnik in župan v Brežah; Ilec Ivan, posestnik v Lazih; Fric Frančišek, posestnik v Hrovači; Erhovnic Egon, posestnik v Ribnici; Gorše Frančišek, posestnik v Kotu; Dejak Ivan, posestnik v Slavicah; Košak Ivan, posestnik in gostilničar v Novemestu; Košiček Josip, posestnik v Novemestu; Bergant Simon, trgovec v Novemestu; Muhvič Rudolf, posestnik v Novemestu; Kopač Leopold, posestnik in trgovec v Novemestu; Mikolič Jakob, pos. in trgovec v Novemestu; Gačnik Anton, gostilničar v Novemestu; Bergmann Josip, lekarnar in posestnik v Novemestu; Škrlj Ljubivoj, c. kr. gimn. profesor in posestnik v Novemestu; Maver Josip, posestnik v Boljuncu; Prinčič Anton, tehnolog in veleposestnik v Kozani, Primorsko; Brus Josip, oskrbnik pri Sv. Ilju v Slov. Goricah; Kapus Martin, pos. v Latkovi vesi; Bole Hinko, mizar v Hrenovicah; Pavlovčič Matija, posest. v Goričah; Štekar Ivan, posestnik na Slapu; Keček Andrej, kaplan pri Sv. Rupertu v Slov. Goricah; Kmetič Ivan, posest. in župan v Spod. Voličini; Gašperin Jakob, gostilničar in posestnik v Stari Fužini; Košuta Ivan, posestnik v Sv. Križu pri Nabrežini; Fürst Matej, posestnik v Bunčanih; Remškar Ivan, posestnik na Brezovici; Hameršak Vekoslav, posestnik in mizar v Ločkem Vrhu; Rojs Matija, pos. v Pesterniku; Janič Vincenc, veleposestnik v Celju; Skočir Anton, posestnikov sin v Ribnici na Štajerskem; Wutscher Ema, posest. v Brezovici; Štupica Ivan, posest. v Sodražici; Hudolin Frančišek, posestnik v Sodražici; Vesel Peter, posestnik v Sodražici; Vesel Fortunat, posestnik v Zamostecu; Vesel Ignacij, pos. v Sodražici; Samsa Ivan, posestnik in gostilničar v Podklancu; Samsa Ivan, kolar v Sodražici; Tanko Alojzij, posestnik v Vincah; Žlindra Primož, posestnik v Vincah; Ilec Simon, gostilničar v Žigmaricah. (Dalje prihodnjič.)

Razglas

o oddaji plemenskih prasičkov jorkširske (velike bele angleške) pasme.

Podpisani odbor bo oddajal, kakor doslej, tako tudi odslej plemenske mladiče jorkširskega prasičjega plemena pod nastopnimi pogoji:

1. Prasički se oddajajo po 10 in tudi več tednov stari, in sicer kakršne starosti se dobe.

2. Cene prasičkom so za polovico nižje kakor jih plačuje družba.

3. Oddajajo se ali samo mrjaščeki, ali pa svinjica z mrjaščekom vred.

4. Kdor dobi prasiče, se mora zavezati:

a) da jih obdrži za plemo, dokler so sposobni;

b) da naznani odboru, kadar jih neha imeti za plemo;

c) da bo pripuščal mrjasca tudi svinjam drugih gospodarjev.

Došle prošnje bo odbor reševal povrsti, kakor bodo dohajale, in sicer vselej takrat, kadar dobi takih plemenskih prasičkov, ki seveda niso vedno v zadostnem številu na razpolaganje.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

V Ljubljani, 15. marca 1904.

Razglas

o oddaji trtnih škropilnic po znižani ceni.

Podpisani odbor odda meseca maja nekaj sto trtnih škropilnic po znižani ceni, t. j. po 10 K, in sicer:

1. kmetijskim podružnicam, društvom in zadrugam ter občinam, ki se zavežejo škropilnice dajati za skupno porabo revnejšim udom ali občanom;

2. posameznim vinogradnikom, ki s potrdilom županstva, župnega urada ali podružnice dokažejo, da res težko plačajo vso kupnino za škropilnico.

Prošnje je vložiti do

25. aprila 1904.

pri podpisanemu odboru.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske
v Ljubljani

Listnica uredništva.

F. P. v Ž. Vsakdo, ki občini plačuje eno leto kaj direktne davka (visokost davka ne hodi v poštev), ima občinsko volilno pravico.

F. R. v Č. Poštni urad ne sme kupovati znamk ali drugih poštih vrednosti, le kvečjemu jih sme zamenjati pod gotovimi pogoji.

J. Ž. v G. Najprej bi morali vedeti, zakaj ima prasič otekel popek, potem bi Vam šele mogli odgovoriti.

M. N. v B. Stroji za pranje se dobivajo, ki zelo dobro delujejo. Zahtevajte cenike na pr. od tvrdek Krauss & Comp. na Dunaju, XVIII, Währingergürtel 53; Anton Eichler na Dunaju, IV. Favoritenstrasse 20.

I. K. v Št. V. Če ima krava naduho in še povrhu kašlja, tedaj je na plučih bolna, in ne moremo Vam drugega svetovati kakor da kmalu pokličete živinozdravnika.

J. R. na Č. Prav imate; pri nas se za kmetijstvo veliko premalo stori a na tem ni nihče drug vzrok kakor kmetje sami, ker se za svoje zadeve veliko premalo samostojno brigate in pustite, da se z Vami pometa. Ali ni žalostno, da niti do ene uboge kmetijske šole na Gorenjskem ne moremo priti!

I. P. v Ž. Prav gotovo ima umetno gnjilo velik vpliv na kakavost rastlin, in včasih tudi v slabem zmislu. Kakavost Vaše repe, zlasti neporabnost kisle repe, je odločno pripisati učinku umetnega gnolja. Žal, da nimamo kmetijsko-kemijskega preskušališča, ki bi se s takimi rečmi pečalo. — Isto velja tudi glede Vašega neuspeha s kislim zeljem. Nič Vam ne vemo povedati, kajti pri nas se glede kisanja zelja držimo praktičnih izkušenj, a ob neprilikah tavamo po temi, ker nam nedostaja vednostnih preiskovanj, ki bi na njih podlagi mogli vzroke neuspehom zaslediti in se v bodočnosti škode varovati. Taka preiskovanja so naloga kmetijsko-kemijskih preskušališč, a teh pa nimamo.